

Actualisatie ecologische beoordeling dorpsuitbreiding Aldegea

Opdrachtgever	Gemeente De Friese Meren
Referentie	Greve, M.S.E. 2014. Actualisatie ecologische beoordeling dorpsuitbreiding Aldegea. A&W-notitie 2292#2. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
Projectcode	2292.ouh
Status	Definitief
Datum	15 september 2014
Projectleider	M.S.E. Greve
Autorisatie	E. van der Heijden



Inhoud

1. Inleiding
 2. Situatieschets en plannen
 3. Gebiedsbescherming en beoordeling
 4. Soortbescherming en beoordeling
 5. Conclusies
- Literatuur



Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2

Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden

tel. 0511 – 474764, fax 0511 – 472740

email: info@altwym.nl

website: www.altwym.nl

1. Inleiding

In 2004 is een ecologische beoordeling uitgevoerd in verband met een dorpsuitbreiding in Aldegea (Van der Heide & Wymenga 2004). Een deel van deze dorpsuitbreiding is inmiddels gerealiseerd. Voor beschermde soorten onder de Flora- en faunawet geldt een houdbaarheidstermijn voor onderzoek en beoordelingen van 3-5 jaar. Bovendien is sinds 2004 een aantal wijzigingen doorgevoerd in de ecologische wet- en regelgeving, die het toetsingskader hebben veranderd. Om deze redenen is een actualisatie noodzakelijk van de ecologische beoordeling uit 2004. De gemeente De Friese Meren heeft Altenburg & Wymenga opdracht gegeven om deze actualisatie uit te voeren.

Het doel van dit onderzoek is een actualisatie van de in 2004 uitgevoerde ecologische beoordeling, waarin de effecten van de plannen worden beoordeeld in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Dit betreft de Natuurbeschermingswet, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Ecologische Hoofdstructuur) en de Flora- en faunawet. Deze actualisatie is van belang omdat sinds 2009 wijzigingen in de natuurwetgeving van kracht zijn. Bovendien stelt Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) dat inventarisatiegegevens, die de basis vormen van een ecologische beoordeling, niet te oud mogen zijn. Daarbij wordt aangehouden dat voor soorten die volgens de Flora- en faunawet zwaar beschermd zijn (tabel 3) een houdbaarheidstermijn geldt van 3 jaar en voor middelzwaar (tabel 2) en licht beschermde soorten (tabel 1) een termijn van vijf jaar. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel aanvullend onderzoek.

In onderhavige notitie zijn de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Het onderzoek naar de aanwezigheid van relevante natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingswijzen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Daarbij is ook gebruik gemaakt van de ecologische gegevens die zijn verkregen in het kader van de eerder uitgevoerde ecologische beoordeling in het plangebied (van der Heide & Wymenga 2004). Ten tweede is op 23 juli 2014 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd, waarbij vooral is gelet op de kans op aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

Het plangebied (fase 2) ligt aan de noordwestelijke rand van de bebouwde kom van Aldegea. Het betreft een gebied van circa 0,8 ha agrarisch beheerd grasland in de Groote Noordwolderpolder. Langs de noord-, oost- en westgrens liggen poldersloten. Het overige deel van het plangebied bevat geen opgaande begroeiing of bebouwing. Ten zuidoosten van het plangebied ligt een speelveld dat wordt omringd door bosschages.

De plannen bestaan uit het vergraven van de bodem en het realiseren van een aantal nieuwe woningen. Wij gaan ervan uit dat een deel van de opgaande begroeiing rondom het speelveld wordt verwijderd. Mogelijk worden de sloten rondom het plangebied verbreed.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Natuurbeschermingswet 1998 of regels omtrent de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan.

3.1 Natura 2000 en Ecologische Hoofdstructuur

Uit de kaartgegevens van wettelijk beschermde gebieden blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van de Natura 2000-gebieden en Ecologische Hoofdstructuur. Bovendien is het, gezien de grote afstand, onwaarschijnlijk dat de beoogde herinrichting van invloed is op deze beschermde gebieden in de omgeving en de daarbij horende doelstellingen ten aanzien van natuurwaarden, waaronder ganzen en Smienten. Om deze redenen wordt geconcludeerd dat het herinrichtingsplan niet stuit op bezwaren vanuit de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur.

3.2 Overige gebiedsbescherming

Naast de Natuurbeschermingswet en Ecologische Hoofdstructuur kunnen gebieden ook beschermd zijn volgens andere regelgeving zoals verordeningen (weidevogelkerngebieden en Ganzenfoerageergebied). Er ligt geen weidevogelkerngebied en Ganzenfoerageergebied in de directe omgeving van het plangebied en deze worden door het voornemen ook niet verstoord. De plannen veroorzaken om bovenstaande reden geen conflict met de regelgeving omtrent weidevogelkerngebieden en Ganzenfoerageergebieden.

Samenvattend

De plannen veroorzaken geen conflict met de regelgeving ten aanzien van overige vormen van gebiedsbescherming.

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland vastgelegd in de Flora- en faunawet, waaraan drie lijsten met soorten en hun beschermingsregime zijn gekoppeld (licht beschermde, middelzwaar beschermde en zwaar beschermde soorten). In het plangebied is de aanwezigheid van soorten die beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet op voorhand niet uit te sluiten. Hieronder is beschreven welke dat kunnen zijn en wat de consequenties daarvan zijn voor het beoogde herinrichtingsplan.

4.1 Algemeen

Het plangebied bestaat in de huidige situatie uit een ponyweide met enkele bomen en sloten. Onder dergelijke omstandigheden zijn er weinig mogelijkheden voor natuurwaarden aanwezig. Op basis van de literatuurstudie en de bestaande rapportage uit 2004 (van der Heide & Wymenga 2004) wordt geconcludeerd, dat het onwaarschijnlijk is dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door (de beoogde) ingreep:

- Ongewervelde diersoorten
- Reptielen

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het eventueel geschikte biotoop voor de betreffende soort wordt niet aangetast
- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van de soort
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor de soort aanwezig
- Uitstralende effecten van de ingreep zijn beperkt
- Tussen het plangebied en het (mogelijke) leefgebied van de soort zit een grote afstand en/of bestaat een ecologische barrière.

De herinrichting veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen.

4.2 Planten

Het plangebied bestaat voornamelijk uit voedselrijk grasland, met soorten als Engels raaigras, Perzikkruid, Veldzuring, Biggenkruid en Smalle weegbree en in de nattere delen groeit Pitrus. Met name de noordelijke en westelijke sloot zijn grotendeels bedekt met kroos. De oevervegetatie bestaat uit Riet, Grote egelskop, Rietgras en Grote lisdodde. De opgaande begroeiing betreft diverse aangeplante soorten, waaronder Lijsterbes, Hazelaar en Meidoorn. De ondergroei bestaat uit brandnetel. Tijdens het veldbezoek zijn geen wettelijk beschermde plantensoorten aangetroffen. Gezien het voedselrijke karakter van het plangebied, worden deze hier tevens niet verwacht.

4.3 Vissen

Van de vissoorten die volgens de Flora- en faunawet zijn beschermd, komt alleen de middelzwaar beschermde Kleine modderkruiper voor in de omgeving van het plangebied (Melis *et al.* 2013). Het is op dit moment niet duidelijk of de Kleine modderkruiper aanwezig is in de watergangen waar (mogelijk) werkzaamheden plaatsvinden. Het verbreden van de watergang(en) kan daarmee een conflict veroorzaken met de Flora- en faunawet. Dit kan worden voorkomen door de werkzaamheden uit te voeren volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde en relevante gedragscode. Een alternatief is om nader onderzoek uit te voeren. Bij gebleken aanwezigheid dient alsnog te worden gewerkt volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde en relevante gedragscode. Indien hier niet aan kan worden voldaan dient vooraf aan de werkzaamheden een ontheffing te worden aangevraagd.

Zwaarder beschermde vissoorten worden niet binnen het plangebied verwacht. De plannen veroorzaken dan ook geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van overige vissoorten.

4.4 Amfibieën en zoogdieren

Uit verspreidingsgegevens van amfibieën en zoogdieren blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied alleen enkele licht beschermde soorten voorkomen. Voor zwaarder beschermde amfibieënsoorten en zoogdiersoorten is geen geschikt biotoop aanwezig in het plangebied.

Het is aannemelijk dat enkele licht beschermde amfibieën- of zoogdiersoorten sporadisch gebruik maken van het plangebied. Voor licht beschermde soorten geldt een algehele vrijstelling van het overtreden van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Om deze redenen veroorzaakt de

beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van amfibieën en zoogdieren (exclusief vleermuizen, zie § 4.6)

4.5 Vogels

In het plangebied en de directe omgeving daarvan zijn slootkanten en is opgaande begroeiing aanwezig die potentieel geschikt is als broedgebied voor Wilde eend, Winterkoning en Merel. Het plangebied zelf is, door zijn ligging tegen de bebouwde kom, niet geschikt voor broedende weidevogels. De gronden rondom het plangebied bieden geschikt broedgebied voor soorten als Scholekster en Kievit.

Algemeen

Bij werkzaamheden moet volgens de Flora- en faunawet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is, dat verstoord kan worden. Verstoring van broedgevallen is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet en hiervoor wordt in principe ook geen ontheffing verleend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren, is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden verstoord. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld snoeiafval niet dagenlang te laten liggen. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Flora- en faunawet en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aangepaste, indicatieve lijst van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Nestplaatsen van de soorten die op deze lijst staan, worden niet binnen het plangebied verwacht. Bovendien is het onwaarschijnlijk dat eventueel aanwezige jaarrond beschermde nestplaatsen in de omgeving worden beïnvloed door de herinrichting.

Conclusie vogels

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vogels, mits broedende vogels en hun nesten niet worden verstoord door de werkzaamheden.

4.6 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd door de Flora- en faunawet en zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij soorten die niet zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Vanwege deze specifieke aandacht wordt aan vleermuizen een aparte paragraaf besteed, de overige zoogdiersoorten zijn reeds beschreven in paragraaf 4.3.

In de omgeving van het plangebied komt een aantal vleermuissoorten voor (Melis 2012, www.zoogdieratlas.nl), namelijk Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis en Laatvlieger. Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Deze zijn: verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. Binnen het plangebied staan geen gebouwen. De opgaande begroeiing is tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bevatten geen holten die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats van vleermuizen. Om deze reden kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied worden uitgesloten.

Vliegroutes

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapselementen om zich te oriënteren. Binnen en in de nabije omgeving van het plangebied zijn dergelijke elementen niet aanwezig. Op enige afstand zijn bredere watergangen aanwezig die geschikt zijn als vliegroute voor soorten als Watervleermuis en Meervleermuis. De beoogde herinrichting heeft geen effect op de functionaliteit van deze vliegroutes. Om deze reden wordt geconcludeerd, dat de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van vliegroutes blijft gewaarborgd.

Foerageergebied

Het plangebied en de directe omgeving ervan kunnen deel uitmaken van het foerageergebied van enkele van de bovengenoemde vleermuissoorten. De kwaliteit van dit foerageergebied zal niet veel veranderen door de bouw van de woningen. Voor de betreffende soorten is in de omgeving bovendien voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Om deze redenen wordt geconcludeerd, dat de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van foerageergebied blijft gewaarborgd.

Conclusie vleermuizen

Op basis van het bovenstaande wordt geconcludeerd, de herinrichting van het perceel geen conflict veroorzaakt met de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen.

5. Conclusies

Gebiedsbescherming

De plannen veroorzaken geen conflict met de wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur, Ganzenfoerageergebied en gebieden van openheid en rust).

Soortbescherming

Indien werkzaamheden worden uitgevoerd aan de watergangen dient ten aanzien van Kleine modderkruiper te worden gewerkt volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde en relevante gedragscode of dient aanvullend visonderzoek plaats te vinden naar de aanwezigheid van de Kleine modderkruiper. Bij gebleken aanwezigheid dient alsnog te

worden gewerkt volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde en relevante gedragscode. Indien hier niet aan kan worden voldaan dient vooraf aan de werkzaamheden een ontheffing te worden aangevraagd.

Voor de overige soorten geldt, dat de herinrichting van het perceel geen conflict veroorzaakt met de Flora- en faunawet, mits geen verstoring plaatsvindt van broedende vogels en hun in gebruik zijnde nesten (zie § 4.5).

Literatuur

- Heide, van der, Y., E. Wymenga 2004. Ecologische beoordeling van de voorgenomen woningbouw bij Aldegea (Gaasterland-Sleat). A&W-notitie 482oug.04-210104/ewv1. Altenburg & Wymenga bv, Feanwâlden
- Melis, J. (red.) 2012. Werkatlas zoogdieren provincie Fryslân. Provincie Fryslân, Leeuwarden.
- Melis, J, De Jong, R. M. Koopmans (red) 2013. Vissen in Fryslân, werkatlas II, verspreiding 1900-2012. Wetterskip Fryslân, Altenburg & Wymenga, Fryslân Grien, Leeuwarden.
- Provincie Fryslân 2006. Werkplan Weidevogels in Fryslân 2007-2013.